

Ymgynghoriad ar y Bil Cwricwlwm ac Asesu (Cymru)

Tystiolaeth i'r [Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg](#) ar gyfer Craffu Cyfnod 1 y Bil Cwricwlwm ac Asesu (Cymru).

Amdanoch chi

Ben Lester, Uwch Swyddog Polisi a Chynllunio
Cyngor y Gweithlu Addysg

1. Egwyddorion cyffredinol y Bil

1.1 A ydych yn cefnogi egwyddorion y [Bil Cwricwlwm ac Asesu \(Cymru\)](#)?

Ydym

1.2 Amlinellwch eich rhesymau dros eich ateb i gwestiwn 1.1

(byddem yn ddiolchgar pe gallech gadw eich ateb o dan oddeutu 1,500 o eiriau)

Cyngor y Gweithlu Addysg (CGA) yw'r corff rheoleiddio proffesiynol ar gyfer y gweithlu addysg yng Nghymru, yn cynnwys athrawon a staff cymorth dysgu mewn ysgolion a lleoliadau addysg bellach, ymarferwyr dysgu yn y gwaith a gweithwyr ieuenctid / cymorth ieuenctid. Mae ein prif nodau a'n prif swyddogaethau wedi'u rhagnodi'n ffurfiol yn Neddf Addysg (Cymru) 2014. Rydym wedi cyfyngu ein hymateb i'n cylch gwaith yn bennaf.

Mae CGA wedi rhoi cefnogaeth gyson i'r ymagwedd strategol at ddiwygio'r cwricwlwm a fabwysiadwyd gan Lywodraeth Cymru ers cyhoeddi adroddiad Donaldson, *Dyfodol Llwyddiannus*, yn 2015. Rydym wedi ymgysylltu â nifer o ymgynghoriadau'n ymwneud â datblygu'r cwricwlwm newydd, gan gynnwys ymchwiliad y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg i'r modd y caiff adolygiad Donaldson ei weithredu (2016) ac ymgynghoriad y Pwyllgor ynglŷn â chynnydd Llywodraeth Cymru wrth roi'r cwricwlwm ar waith (2018). Rydym hefyd wedi cyflwyno ymatebion i ymgynghoriadau Llywodraeth Cymru ar gynigion ar gyfer fframwaith deddfwriaethol newydd a'r canllawiau Cwricwlwm drafft ar gyfer Cymru 2022 (y ddau yn 2019).

Yn ystod y cyfnod hwn, rydym wedi pwysleisio ein cefnogaeth gref i uchelgeisiau Llywodraeth Cymru o ran y cwricwlwm newydd. Hefyd, rydym wedi bod yn falch o nodi'r consensws ehangach sydd wedi dod i'r amlwg, ar draws y sector cyfan, mewn perthynas â datblygu cwricwlwm newydd a threfniadau asesu newydd. Rydym felly'n croesawu cyhoeddiad y Bil Cwricwlwm ac Asesu (Cymru), sy'n gam pwysig pellach tuag at gyflwyno cwricwlwm mwy perthnasol, bywiog a chyd-destunol fesul cam ym mhob ysgol ledled Cymru, hyd at Flwyddyn 7, o fis Medi 2022 a hyd at Flwyddyn 11, erbyn 2026.

Mae'r Cyngor yn parhau i gredu mai ansawdd ac eglurder y canllawiau y mae Llywodraeth Cymru'n trefnu eu bod ar gael, a sicrhau bod gweithwyr addysg proffesiynol yn cael digon o amser, adnoddau a chefnogaeth i'w weithredu'n briodol (gan gynnwys cyfleoedd dysgu proffesiynol priodol) fydd y ffactorau allweddol i sicrhau cyflwyno'r cwricwlwm yn llwyddiannus. Mae gennym ddiddordeb arbennig, felly, yn narpariaethau'r Bil o ran y pwerau y mae'n eu rhoi i Weinidogion Cymru i gyhoeddi canllawiau 'mewn perthynas ag arfer swyddogaethau a roddir gan neu o dan y Ddeddf hon' a'r dyraniadau cyllid i gefnogi dysgu proffesiynol yn ystod y cyfnod pontio sydd wedi'u hamlinellu yn y Memorandwm Esboniadol. Nodwn, fodd bynnag, fod y grant dysgu proffesiynol wedi cael ei gwtogi eleni, ac nid yw hyn yn amserol yng nghyd-destun cyflwyno'r Bil hwn.

1.3 A ydych yn credu bod angen deddfwriaeth i gyflawni'r hyn y mae'r Bil hwn yn ceisio'i gyflawni?

(byddem yn ddiolchgar pe gallech gadw eich ateb o dan oddeutu 500 o eiriau)

Ydym. Mae'r Cyngor o'r farn ei bod yn hanfodol cael deddfwriaeth glir fel sail i'r newidiadau arwyddocaol a fydd yn digwydd. Mae hyn yn arbennig o bwysig o ran pennu'n glir beth yw union gyfrifoldebau unigolion a sefydliadau, a sut a phryd y gellir ac y dylid cyflawni'r rhain.

Mae'r Cyngor yn croesawu'r Bil i'r graddau ei fod yn helpu rhoi mwy o eglurder i ymarferwyr addysg ynglŷn â'r trefniadau ar gyfer cyflwyno'r cwricwlwm newydd. Mae hefyd yn rhoi gwybodaeth ddefnyddiol am rôl barhaus Gweinidogion Cymru (gan gynnwys i ddatblygu canllawiau) wrth i ysgolion roi'r cwricwlwm newydd ar waith.

Nodwn fod y Bil yn datgan, 'Caiff Gweinidogion Cymru ddyroddi canllawiau mewn perthynas ag arfer swyddogaethau a roddir gan neu o dan y Ddeddf hon' ac rydym yn croesawu'r rhwymedigaeth yn y Ddeddf iddynt ymgynghori 'â'r personau y maent yn meddwl eu bod yn briodol (os oes rhai)' cyn cyhoeddi canllawiau. Credwn y bydd

ymgynggori a chynnal deialog barhaus gyda rhanddeiliaid allweddol (gan gynnwys Penaethiaid, athrawon, gweithwyr cymorth dysgu a darlithwyr AB a gweithwyr cymorth, Llywodraethwyr, Cymwysterau Cymru a CBAC)) yn helpu sicrhau bod y rheiny sy'n gyfrifol am wneud y cwricwlwm newydd yn realiti yn chwarae rhan weithredol yn ei ddatblygiad parhaus.

2. Gweithredu'r Bil

2.1 A oes gennych unrhyw sylwadau am unrhyw rwystrau posibl rhag gweithredu'r Bil? Os na, ewch i gwestiwn 3.1

(byddem yn ddiolchgar pe gallech gadw eich ateb o dan oddeutu 500 o eiriau)

Wrth i'r cwricwlwm newydd gael ei ddatblygu, mae CGA wedi pwysleisio'n gyson bwysigrwydd sicrhau bod y gweithlu addysg (a rhanddeiliaid allweddol eraill) yn derbyn canllawiau clir ac amserol gan Lywodraeth Cymru mewn perthynas â'i weithredu, a'r angen i sicrhau eu bod wedi'u paratoi'n briodol i wneud hynny. Dymunwn bwysleisio unwaith eto, felly, bwysigrwydd sicrhau bod pawb sy'n gysylltiedig â rhoi'r cwricwlwm ar waith yn cael digon o amser, cyfleoedd dysgu proffesiynol a chymorth, gan mai hyn yn y pen draw fydd yn penderfynu p'un a yw nodau sylfaenol y Bil yn cael eu cyflawni'n llwyddiannus.

Rydym wedi'n calonogi gan ymrwymiad Llywodraeth Cymru hyd yma (gan gynnwys ei hymrwymiad ariannol) i raglen amrywiol o gyd-adeiladu, cynyddu ymwybyddiaeth a dysgu proffesiynol ochr yn ochr â chyflwyno canllawiau. Mae'r Cyngor yn obeithiol y bydd Llywodraeth Cymru'n parhau i ymgysylltu'n gadarnhaol â rhanddeiliaid ac y bydd yn gweithio gydag ymarferwyr (a phobl eraill yn y sector) ar ddatblygu cyngor pellach ynglŷn â gweithredu. Credwn y bydd y dulliau cyd-adeiladol hyn yn galluogi ymarferwyr i barhau i ddarparu adborth pwysig i Lywodraeth Cymru hefyd mewn perthynas â materion neu rwystrau rhag gweithredu'n llwyddiannus (y gellid eu hwynebu) ac i weithio gyda nhw ar ddatblygu atebion.

Er mai athrawon a staff cymorth dysgu mewn ysgolion sydd ar gofrestr CGA yn bennaf, mae'r holl grwpiau cofrestreion eraill yn cefnogi dysgwyr a byddant hwythau yn cael eu cynnwys yn nhaith y cwricwlwm, yn uniongyrchol ac yn anuniongyrchol. Mae'n hanfodol felly fod pob un o'r elfennau hyn o'r gweithlu (gan gynnwys staff cyflenwi) yn gallu ymgymryd â dysgu proffesiynol addas. Mae'n hanfodol hefyd y dylai penaethiaid ac arweinwyr eraill, yn ogystal â chyrff llywodraethol, a fydd yn bennaf gyfrifol am gyflwyno'r cwricwlwm newydd, barhau i gael mynediad i raglen bwrrpasol o ddysgu proffesiynol a chymorth. Dylai'r rhaglen gynnwys cyfleoedd ar gyfer gweithio ar draws sectorau hefyd,

rhwng ysgolion cynradd ac uwchradd yn benodol, a allai gynorthwyo â gwella parhad dysgu ar gyfer disgyblion. Mae Dull Cenedlaethol Llywodraeth Cymru ar gyfer Dysgu Proffesiynol yn rhoi manylion hawl yr holl gyfranogwyr yn y system i wybod beth i'w ddisgwyl gan yr haen ganol o ran darpariaeth a chefnogaeth, a gan y llywodraeth o ran polisiau, yn ogystal â phennu meini prawf cynllunio ar gyfer gweithgareddau dysgu proffesiynol. Mae hyn i'w groesawu; fodd bynnag, er mwyn sicrhau bod y Bil a'r cwricwlwm newydd yn cael eu rhoi ar waith yn llwyddiannus, mae'r Cyngor yn dymuno pwysleisio pwysigrwydd sicrhau bod cynnig dysgu proffesiynol o ansawdd uchel yn cael ei ddarparu'n gyson ledled Cymru, ac nad yw'r cymorth a ddarperir i ymarferwyr ac ysgolion mewn perthynas â'r cwricwlwm newydd yn amrywio o ran ansawdd rhwng gwahanol ranbarthau a darparwyr. Dylid nodi hefyd y bydd Colegau Addysg Bellach ar hyd a lled Cymru yn chwaraewyr allweddol hefyd wrth gyflwyno'r cwricwlwm newydd. Mae'n hanfodol felly fod y gweithlu AB (yn staff addysgu a gweithwyr cymorth) yn cael rhaglen o ddysgu proffesiynol a chymorth o ansawdd uchel (a chyson) hefyd.

Un o swyddogaethau'r Cyngor yw achredu a monitro cyrsiau Addysg Gychwynnol Athrawon yng Nghymru yn erbyn meini prawf Llywodraeth Cymru er mwyn sicrhau darpariaeth Addysg Gychwynnol Athrawon o ansawdd uchel. Yn y cyd-destun hwn, mae'r Cyngor yn dymuno pwysleisio pwysigrwydd darpariaeth Addysg Gychwynnol Athrawon wrth baratoi'r genhedlaeth nesaf o athrawon yng Nghymru i ymgysylltu â'r cwricwlwm newydd a'r angen canlyniadol i Lywodraeth Cymru barhau i adolygu'r meini prawf achredu, er mwyn sicrhau eu bod yn adlewyrchu gofynion y cwricwlwm newydd.

Mae'r Cyngor o'r farn hefyd y bydd mwy o ymgysylltu a chyfathrebu gyda dysgwyr a rhieni yn hanfodol, wrth i 2022 nesáu. Mae angen i gyfathrebiadau gyda'r grwpiau hyn fod yn syml, yn glir ac yn hygyrch i bawb, fel bod y cynulleidfaoedd amrywiol yn deall natur y newidiadau sydd i ddod, a sut gallant gyfranogi'n llawn yn y broses.

Rhwystyr pellach posibl rhag gweithredu llwyddiannus yw'r system arholiadau; mae angen iddi adlewyrchu egwyddorion y cwricwlwm newydd ac, felly, dylid ei datblygu ar y cyd at y diben hwn. Yn benodol, mae datgysylltiad yn parhau rhwng TGAU ac arholiadau ôl-16, a rhaid datrys hyn.

Hefyd, mae'r Cyngor o'r farn y dylai'r system atebolrwydd mewn ysgolion yng Nghymru, y mae llawer yn dibynnu arni, gael ei newid am system gwbl weithredol o hunanwella gan ysgolion (gydag asesu, gwerthuso a threfn atebolrwydd gadarn yn ei hategu, fel y mae Cenhadaeth ein Cenedl yn ei rhagweld).

2.2 A ydych yn credu bod y Bil yn ystyried y rhwystrau posibl hyn?

(byddem yn ddiolchgar pe gallech gadw eich ateb o dan oddeutu 500 o eiriau)

Nid yw'r Bil yn cynnwys darpariaethau penodol sy'n mynd i'r afael â'r materion a amlygwyd gennym. Fodd bynnag, mae'n nodi'r graddau y bydd Gweinidogion yn gallu cyflwyno is-ddeddfwriaeth a allai gael effaith sylweddol ar gyflwyno'r cwricwlwm newydd, yn enwedig mewn perthynas â datblygu canllawiau. Mae'r pwerau hyn yn cynnwys: gwneud Rheoliadau i ychwanegu, dileu neu ddiwygio'r meysydd dysgu a phrofiad dynodedig, elfennau gorfodol a sgiliau trawsgwricwlaidd; i bennu'r camau a gymerir cyn bod cwricwlwm yn cael ei fabwysiadu (gan gynnwys penderfynu p'un a yw'n addas i'w fabwysiadu), y dyddiad ar gyfer gorfod mabwysiadu'r cwricwlwm ac amgylchiadau ychwanegol pan fydd rhaid diwygio cwricwlwm a fabwysiadwyd; gwneud Rheoliadau sy'n pennu materion ychwanegol a allai gael eu cynnwys neu beidio â'u cynnwys fel gofynion yn y cwricwlwm ac mewn perthynas â darparu cyrsiau astudio; y pŵer i bennu amgylchiadau ychwanegol lle gallai'r cwricwlwm gael ei ddatgymhwyso neu'i addasu; a gwneud Rheoliadau mewn perthynas â threfniadau asesu. Rhoddir pwerau i Weinidogion hefyd i gyhoeddi neu ddiwygio codau amrywiol, yn cynnwys: 'cod yr Hyn sy'n Bwysig', sy'n rhoi manylion meysydd dysgu a phrofiad; 'Cod Dilyniant' sy'n pennu beth yw dilyniant priodol ar gyfer dysgwyr; a 'chod Cydberthynas a Rhywioldeb' sy'n rhoi manylion gofynion dysgu craidd o dan yr elfen orfodol o Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb.

Mae'r Cyngor yn nodi bod y pwerau hyn i wneud cyfarwyddiadau yn sylweddol ac y gallent, o bosibl, gael effaith fawr ar gyflwyno'r cwricwlwm newydd. Rydym yn ailadrodd, felly, ein sylwadau blaenorol yn ymwneud â'r angen am ddulliau cyd-adeiladol (yn enwedig lle mae newidiadau'n cael eu cynnig) a sicrhau bod y gweithlu addysg yn parhau i dderbyn canllawiau clir a dysgu proffesiynol priodol (ac amserol) cyn bod newidiadau'n cael eu gweithredu yn y meysydd hyn. Rydym felly'n croesawu'r ymrwymiad a amlinellwyd yn y Memorandwm Esboniadol, i ddarparu cyllid parhaus i gefnogi gweithgareddau dysgu proffesiynol yn ystod y cyfnod gweithredu.

3. Canlyniadau anfwriadol

3.1 A ydych yn credu bod unrhyw ganlyniadau anfwriadol yn deillio o'r Bil? Os na, ewch i gwestiwn 4.1

(byddem yn ddiolchgar pe gallech gadw eich ateb o dan oddeutu 500 o eiriau)

4. Goblygiadau ariannol

4.1 A oes gennych farn am oblygiadau ariannol y Bil (fel y'u nodir yn Rhan 2 o'r [Memorandwm Esboniadol](#))? Os nad oes, ewch i gwestiwn 5.1

(byddem yn ddiolchgar pe gallech gadw eich ateb o dan oddeutu 500 o eiriau)

Mae'r Cyngor yn croesawu'r ymrwymadau ariannu a amlinellwyd yn y Memorandwm Esboniadol. Rydym yn falch o nodi bod cyllid wedi'i ddyrannu mewn perthynas â'r costau gweinyddol sy'n gysylltiedig â gweithgareddau dysgu proffesiynol, yn ogystal â darparu adnoddau Cymraeg, cyllid ar gyfer rhwydweithiau cenedlaethol a rhanbarthol a chostau uniongyrchol (fel staff a chyfathrebu). Rydym hefyd yn croesawu'r 'costau cydymffurfio' ar gyfer ysgolion sydd wedi'u pennu yn y dyraniad cyllid, a'r ffaith fod cost cyfle gwerth £263m sy'n adlewyrchu gwerth amser staff wedi'i chynnwys ochr yn ochr â'r £29m disgwylidig o gostau uniongyrchol sy'n gysylltiedig â 'dysgu a datblygu proffesiynol'.

Credwn fod defnyddio arolwg o Ysgolion Braenaru ledled Cymru yn gyfrwng rhesymol ar gyfer amcangyfrif lefel y cyllid a all fod ei angen i gefnogi 'dysgu a datblygu proffesiynol'. Fodd bynnag, mae'r Cyngor o'r farn y bydd yn bwysig parhau i adolygu'r dyraniad cyllid hwn, er mwyn sicrhau bod cyfleoedd dysgu proffesiynol priodol yn cael eu darparu i ymarferwyr trwy gydol y cyfnod cynllunio a gweithredu ar gyfer y cwricwlwm newydd. Bydd hyn yn arbennig o angenrheidiol yn dilyn y pandemig COVID-19, gan nad yw'n debygol y byddwn yn deall goblygiadau tymor canolig i dymor hir cau'r ysgolion (gan gynnwys ar gyflwyno'r cwricwlwm newydd) yn llwyr am gryn amser.

Mae'r Cyngor hefyd yn croesawu'r dyraniad cyllid i Cymwysterau Cymru i gefnogi eu gwaith wrth ddatblygu'r fframwaith cymwysterau i ymateb i ddiwygio'r cwricwlwm. Fodd bynnag, credwn y bydd yn bwysig sicrhau na fydd ysgolion yn wynebu costau ychwanegol o ganlyniad i gynnydd mewn ffioedd arholi.

5. Pwerau I wneud is-ddeddfwriaeth

5.1 A oes gennych unrhyw sylwadau am addasrwydd y pwerau yn y Bil i Weinidogion Cymru i wneud is-ddeddfwriaeth (fel y'i nodir ym Mhennod 5 o Ran 1 o'r [Memorandwm Esboniadol](#))? Os nad oes, ewch i gwestiwn 6.1.

(byddem yn ddiolchgar pe gallech gadw eich ateb o dan oddeutu 500 o eiriau.)

Mae'r Cyngor yn nodi bod y Bil yn rhoi pwerau dirprwyedig sylweddol i Weinidogion Cymru i wneud rheoliadau mewn perthynas â chyflwyno'r cwricwlwm newydd, gan gynnwys y gallu i ychwanegu, dileu neu ddiwygio'r meysydd dysgu a phrofiad dynodedig, elfennau gorfodol a sgiliau trawsgwricwlaidd. Mae hefyd yn galluogi Gweinidogion i wneud newidiadau mewn perthynas â phennu p'un a yw'r cwricwlwm arfaethedig yn addas i'w fabwysiadu, y dyddiad ar gyfer gorfod mabwysiadu'r cwricwlwm ac amgylchiadau pan fydd rhaid diwygio cwricwlwm a fabwysiadwyd, a phennu materion ychwanegol a allai gael eu cynnwys neu beidio fel gofynion yn y cwricwlwm.

Er ein bod yn cytuno bod y rhain yn bwerau priodol, mae'r Cyngor yn nodi y gallai newidiadau arwyddocaol neu newidiadau nas rhagwelwyd yn y cyfryw feysydd gael effaith negyddol efallai ar gyflwyno'r cwricwlwm newydd yn hwylus ledled Cymru. Yn benodol, mae'r Cyngor yn nodi'r potensial am i newidiadau arwyddocaol gael eu cyflwyno (efallai cyn Medi 2022 hyd yn oed), os oes newid yng nghyfeiriad gwleidyddol Llywodraeth Cymru yn dilyn etholiad y Senedd, ym mis Mai y flwyddyn nesaf.

Mae'r Cyngor yn nodi hefyd fod y pwerau dirprwyedig yn rhoi'r cyfle i Weinidogion Cymru fynd i'r afael â materion newydd nad ydynt wedi cael eu hystyried yn flaenorol o bosibl, gan ymateb efallai i newidiadau diwylliannol neu dechnolegau newydd yn dod i'r amlwg. Fodd bynnag, er bod y pwerau yn darparu'r cyfle i Weinidogion wneud yn siŵr bod ysgolion yn mynd i'r afael â thestunau pwysig, mae'r Cyngor o'r farn y bydd yn bwysig hefyd sicrhau nad yw'r cwricwlwm newydd yn mynd yn rhy rhagnodol yn gynyddol. Hefyd, credwn ei bod o'r pwys mwyaf na chaiff pwerau eu defnyddio mewn ffordd sy'n tanseilio egwyddorion cwricwlwm sy'n cael ei ddylunio ar lefel leol gan weithwyr proffesiynol mewn ysgolion (egwyddor allweddol sybsidiaredd a amlinellwyd gan yr Athro Donaldson). Felly, mae angen i'r Bil ganolbwyntio ar amlinellu hawliau bras i ddysgwyr, tra'n pwysleisio gallu ysgolion i greu fersiynau pwrpasol o'r cwricwlwm sydd wedi'u llunio'n benodol ar gyfer cyd-destunau lleol.

6. Ystyriaethau eraill

6.1 A oes gennych unrhyw bwyntiau eraill yr hoffech eu gwneud am y Bil hwn?

(byddem yn ddiolchgar pe gallech gadw eich ateb o dan oddeutu 1,000 o eiriau)

-